

clàssic «Carta 77»

Václav Havel

Últim president de Txecoslovàquia
i primer president
de la República Txeca
(1936-2011)

L'agost de 1968, amb la intervenció militar del Pacte de Varsòvia per frenar les reformes de la coneguda com a Primavera de Praga, la República Socialista Txecoslovaca va iniciar un dilatat període de foscor on l'Estat controlava totes les esferes públiques i privades de la societat i on no era permesa la més mínima dissidència. La Carta 77 va ser un dels primers actes de denúncia de la vulneració dels drets humans bàsics per part del règim comunista txecoslovac, i la qual, malgrat ser silenciada i perseguida per l'Estat, sembrà la llavor de l'oposició —on destacà Václav Havel— que una dècada més tard comandaria la coneguda com a Revolució de Vellut que va portar la democràcia a Txecoslovàquia.

El dia 13 d'octubre de 1976 es van publicar en el Registre de Lleis de la República Socialista de Txecoslovàquia (número 120) el «Pacte internacional de drets civils i polítics» i el «Pacte internacional de drets econòmics, socials i culturals», signats en nom de la nostra república l'any 1968, ratificats a Hèlsinki l'any 1975 i amb entrada en vigor al nostre país el dia 23 de març de 1976.

Des d'aleshores, els nostres ciutadans tenen el dret, i el nostre Estat l'obligació, de regir-se per ells.

Les llibertats i els drets que garanteixen aquests pactes són importants valors de civilització als què han dirigit els seus esforços moltes persones progressistes al llarg de la història, i la codificació dels quals pot ajudar significativament al desenvolupament humà de la nostra societat. Per aquest motiu, ens complau que la República Socialista de Txecoslovàquia s'hagi adherit a aquests pactes.

La seva publicació ens recorda, però, amb renovada urgència quants drets civils fonamentals són vigents al nostre país, de moment i malauradament, només sobre el paper.

Totalment il·lusori resulta, per exemple, el dret a la llibertat d'expressió, garantit per l'article 19 del primer pacte.

A desenes de milers dels nostres ciutadans s'impedeix treballar en la seva professió només pel fet de sostenir opinions diferents a les opinions oficials. Sovint són objecte de la discriminació més diversa i d'assetjament per part de les autoritats i les organitzacions socials. Sense cap possibilitat de defensar-se, pràcticament esdevenen víctimes de l'apartheid.

Altres milers de ciutadans veuen com se'ls denega «l'alliberament del temor» —preàmbul del primer pacte—, perquè estan obligats a viure en el risc continu de perdre possibilitats de feina i d'altre tipus si expressen les seves opinions.

En contradicció amb l'article 13 del segon pacte, que garanteix el dret de tothom a l'educació, hi ha un incalculable nombre de joves a qui s'ha impedit estudiar només per les seves opinions o, fins i tot, per les opinions dels seus pares. Un incomprensible nombre de ciutadans viuen amb la por de ser privats del dret a

l'educació propi o del dels seus fills si arribessin a expressar-se d'acord a les seves conviccions.

L'exercici del dret a «buscar, rebre i difondre informacions i idees de tot tipus, sense consideracions de fronteres, tant si és de forma oral o escrita o de forma impresa», així com «artística» —punt 2 de l'article 19 del primer pacte— es castiga no només extrajudicialment, sinó també judicialment, sovint sota el vel d'una inculpció criminal —tal i com ho acrediten, entre d'altres, els processos en curs contra uns joves músics.

La llibertat d'expressió pública està reprimida pel control centralitzat de tots els mitjans de comunicació i entitats editorials i culturals. Cap opinió política, filosòfica ni científica o discurs artístic que ni tan sols es desvii lleugerament de l'estret marc ideològic oficial o estètic pot ésser publicat; s'impedeix la crítica pública dels fenòmens de crisi socials; es descarta la possibilitat de defensar-se públicament contra les acusacions falses i les injúries de la propaganda oficial —la protecció legal contra els «atacs contra l'honor i la reputació» clarament garantits

per l'article 17 del primer pacte, en la pràctica no existeix—; les falses acusacions no poden ser refutades i tot intent d'obtenir reparació o esmena per la via judicial és inútil; es descarta qualsevol debat obert sobre pensament i cultura. Molts treballadors científics i culturals i altres ciutadans són discriminats només per haver fet públiques o haver expressat legalment o obertament, fa anys, opinions que el poder polític actual condemna.

La llibertat de culte, garantida amb èmfasi a l'article 18 del primer pacte, es veu sistemàticament limitada per l'arbitrarietat del poder; pel truncament de les activitats dels clergues sobre els quals penja contínuament l'amenaça de rebuig o pèrdua del vist-i-plau estatal per a l'exercici de llurs funcions; mitjançant el càstig material o d'altre tipus a les persones que amb paraules o fets manifesten la seva confessió religiosa; mitjançant la repressió de l'ensenyament de la religió, etc.

Una eina de restricció i, sovint, de total repressió de molts dels drets civils és el sistema de submissió de fet de totes les institucions i orga-

nitzacions de l'Estat a les directrius de l'aparell del partit al govern i a les decisions de poderosos individus influents. La Constitució de la República Socialista de Txecoslovàquia i la seva legislació no regulen el contingut o la forma, l'origen ni l'aplicació d'aquestes decisions: majoritàriament es prenen entre bastidors, sovint només verbalment i, en conjunt, són desconegudes per als ciutadans i romanen fora del seu control; els seus autors no responen davant de ningú altre més que d'ells mateixos i de la seva pròpia jerarquia, tot i que influeixen de manera decisiva en l'activitat dels òrgans legislatius i executius de l'administració pública, de la justícia, dels sindicats, dels grups d'interès i de la resta d'organitzacions socials, dels altres partits polítics, de les empreses, de les fàbriques, de les institucions, de les autoritats, de les escoles i d'altres organismes, per als quals aquestes ordres tenen prioritat fins i tot per damunt de la llei. Si les organitzacions o els ciutadans entren en discrepància amb la directriu en la interpretació dels seus drets i obligacions, no poden dirigir-se a cap institució imparcial, perquè aquesta no existeix. D'aquesta manera resul-

ten greument restringits els drets que es deriven de l'article 21 i 22 del primer pacte (dret d'associació i prohibició de qualsevol restricció del seu exercici), de l'article 25 —iguallat del dret de participar en la direcció dels assumptes públics— i de l'article 26 —prohibició de la discriminació davant la llei. Aquest statu quo també impedeix als obrers i als altres treballadors fundar sense qualsevol restricció organitzacions sindicals i d'altre tipus per a la protecció del seus interessos econòmics i socials i aplicar lliurament el dret a vaga —punt 1 de l'article 8 del segon pacte.

Altres drets civils, inclosa la prohibició expressa de les «ingerències arbitràries o il·legals en la seva vida privada, en la seva família, en el seu domicili o en la seva correspondència» —article 17 del primer pacte— es vulneren greument mitjançant el control que el Ministeri d'Interior exerceix de diverses maneres sobre la vida dels ciutadans, per exemple mitjançant l'escolta de telèfons i habitatges, el control del correu, el seguiment a persones, els escorcolls de domicilis, la creació d'una xarxa d'informadors entre la població —reclutats sovint per mitjà d'amenaçes

inacceptables o promeses. Freqüentment interfereix també en les decisions dels empresaris, promou actes discriminatoris per part de les autoritats i organitzacions, influeix en els òrgans de justícia i orquestra també campanyes propagandístiques en els mitjans de comunicació. Aquesta activitat no està regulada per la legislació, és secreta i el ciutadà no pot exercir la seva pròpia defensa en contra d'ella.

En els casos de prossecució penal amb motivació política, els òrgans d'investigació i justícia vulneren els drets dels inculpats i de la seva defensa, garantits per l'article 14 del primer pacte i per la legislació txecoslovaca. El tractament que reben a les presons les persones condemnades per aquests motius vulnera la seva dignitat com a éssers humans, posa en risc la seva salut i busca enfonsar-los moralment.

Habitualment es vulnera també el punt 2 de l'article 12 del primer pacte, que garanteix als ciutadans el dret a sortir lliurament del seu país; aquest dret està sotmès a diferents condicions inacceptables sota el pretext de «protegir la seguretat nacio-